

Gemeente Leusden Managementletter

Tussentijdse controle 2013

Building a better
working world

Lees meer

VERTROUWELIJK

College van burgemeester en wethouders van
de gemeente Leusden
Postbus 150
3830 AD LEUSDEN

Utrecht, 5 november 2013

JSMT-9F8KEE/JD/mm

Managementletter tussentijdse controle 2013

Geacht college,

Met genoegen presenteren wij u hierbij onze managementletter 2013. Zoals u van ons gewend bent, geeft deze rapportage een beeld van uw organisatie en de gerealiseerde vooruitgang in 2013. In ons dienstverleningsplan heeft uw raad ons de opdracht verstrekt om de jaarrekening 2013 van uw gemeente te controleren. Onze tussentijdse bevindingen rapporteren wij door middel van deze managementletter.

In deze rapportage beperken wij ons tot de bevindingen en mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en processen die wij hebben onderzocht in het kader van de controle van de jaarrekening en die naar onze mening van belang zijn voor het management en het college. Dit heeft tot doel vanuit onze natuurlijke adviesfunctie een bijdrage te leveren aan het zelf controlerende vermogen van uw organisatie.

Wij hebben onze concept bevindingen toegelicht en besproken met de portefeuillehouder financiën, de gemeentesecretaris en een afvaardiging van de afdeling bedrijfsvoering.

Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij graag bereid.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. J.M.A. Drost RA

Inhoudsopgave

1	Dashboard interim-controle	5
2	Waar staat de gemeente?	7
2.1	Status bezuinigingen	7
2.2	Planning-en-control	7
2.3	Bedrijfsvoeringsmonitor	8
2.4	Algemeen beeld van de processen	9
2.5	Belangrijkste detailbevindingen interim-controle 2013	10
2.6	Bevindingen op hoofdlijnen	11
2.7	Nota verbonden partijen	12
3	Status grondexploitaties	14
3.1	Inleiding	14
3.2	Project De Buitenplaats	14
3.3	De Biezenkamp	15
3.4	Parameter rente	15
4	Is uw gemeente klaar voor de toekomst	17
4.1	Inleiding	17
Bijlagen		
1	Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen	
2	Opvolging eerdere aanbevelingen	
3	Aandachtspunten jaarrekeningcontrole	

2013 Dashboard interim-controle

1 Dashboard interim-controle

Belangrijkste bevindingen interim-controle

- ▶ Interne controle ligt op schema. Uitvoering, documentatie en diepgang van de werkzaamheden zijn toereikend. Aandachtspunt is de vertaling van de uitkomsten naar verbeterplannen, alsmede naar aanvullende werkzaamheden om het risico tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen.
- ▶ Uitkomsten van de interne controle zijn:
 - ▶ Aanbestedingen: Contractenregister onderhanden.
 - ▶ Belastingen: Verbeteringen ten aanzien van GBLT zijn in gang gezet. Invulling regierol is aandachtspunt.
 - ▶ Personeel: Onvoldoende functiescheiding in AFAS.

Status bezuinigingen

- ▶ Binnen de gemeente Leusden is sprake van een adequate monitoring van de bezuinigingen.
- ▶ Nog niet alle bezuinigingen voor de periode 2013 tot en met 2015 zijn ingevuld. Voor 2013 moet nog een bedrag van € 240.000 worden bezuinigd welke oploopt tot € 605.000 voor 2015.
- ▶ Voor 2013 zal € 19.000 aan beoogde bezuinigingen niet worden gerealiseerd.

Ontwikkelingen Grondexploitatie

- ▶ De gemeente Leusden heeft nog steeds te maken met een tegenvallende afzet. De vertaling hiervan zal plaatsvinden in de nog te actualiseren grondexploitaties.
- ▶ Er is nog geen keuze gemaakt inzake de herontwikkeling De Buitenplaats.
- ▶ Grondexploitatie De Biezenkamp bevat een risico dat mogelijk kan leiden tot vertraging en hogere kosten voor de gemeente.
- ▶ De gemeente heeft de rente over de grondexploitaties verlaagt naar 1%. Dit is onder de bandbreedte van 3 tot 4 procent die vergelijkbare gemeenten hanteren. Gezien de specifieke situatie die van toepassing is op gemeente Leusden, geen externe gelden aangetrokken, kunnen wij ons verenigen met het gehanteerde rentepercentage.

Actuele ontwikkelingen

- ▶ Mogelijke vennootschapsbelastingplicht voor gemeente.
- ▶ Technische en inhoudelijke ontwikkelingen binnen het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).
- ▶ Privacy wetgeving wordt aangescherpt.

Procesbeoordeling

Proces	Onvoldoende	Voldoende	Uitstekend
Inkopen aanbestedingen			
Personeel			
Belastingen			
Uitkeringen			
IBMO			
Grondexploitaties			
Subsidieverstrekkingen			
Begrotingsbeheer			
Financieel afsluitproces			

Detailbevindingen

**Waar staat de
gemeente?**

2 Waar staat de gemeente?

2.1 Status bezuinigingen

Monitoring bezuinigingen
toereikend

De afgelopen jaren heeft de gemeente verschillende bezuinigingen moeten doorvoeren om te kunnen komen tot een sluitende begroting. Het monitoren van de realisatie van de bezuinigingen vindt tweemaal per jaar plaats. In de monitor bezuinigingen wordt gerapporteerd over het totaal te bezuinigen bedrag, de reeds ingevulde en gerealiseerde bezuinigingen, de nog te nemen bezuinigingen en de niet-gerealiseerde bezuinigingen (besparingsverlies).
Uit de laatste bezuinigingsmonitor, die bij de voorjaarsnota, blijkt dat de gemeente Leusden ruim 90% van de bezuinigingen reeds heeft ingevuld en gerealiseerd. Middels de bezuinigingsmonitor heeft de gemeente Leusden voldoende informatie beschikbaar om tijdig te kunnen bijsturen als de bezuinigingen niet worden gerealiseerd.

2.2 Planning-en-control

Planning-en-control is op orde
maar vernieuwing is mogelijk

Leusden hanteert de zogenaamde gekantelde bestuurlijke planning & control cyclus. Dat wil zeggen dat de kaderstelling plaatsvindt in het voorjaar en de begrotingsvaststelling in november veelal een hamerstuk is. De programmabegroting en bestuursrapportages van Leusden zijn de laatste jaren niet verder doorontwikkeld. Wel is een eerste stap gezet door de kaders van een programmabegroting nieuwe stijl met de raad te delen. De kaders zijn gericht op compactere stukken, sturen op hoofdlijn en van papier naar gesprek. Begin 2014 wordt met betrokkenheid van de nieuw gekozen raad een pilot voor één programma opgezet. Doel is een programma begroting nieuwe stijl voor 2015.

2 Waar staat de gemeente?

2.3 Bedrijfsvoeringsmonitor

Rood	Het proces voldoet niet aan de te stellen eisen. Veel aandachtspunten voor verbetering.
Oranje	Het proces voldoet voor een belangrijk deel niet aan de te stellen eisen. Meerdere aandachtspunten voor verbetering.
Geel	Het proces voldoet nagenoeg geheel aan de te stellen eisen. Enkele aandachtspunten ter verbetering.
Groen	Het proces voldoet geheel aan de te stellen eisen. Beperkte ruimte tot verbetering.

- Voorgaand jaar
- Huidig jaar

2 Waar staat de gemeente?

2.4 Algemeen beeld van de processen

Uw processen zijn in de basis op orde

Om u inzicht te verschaffen in de kwaliteit van de administratieve organisatie van de gemeente Leusden hebben wij in de tabel op de voorgaande bladzijde de belangrijkste voor onze controle significante processen van de gemeente Leusden aan de hand van een aantal criteria beoordeeld en vergeleken met de norm. Wij hebben hiervoor de volgende criteria gehanteerd:

- ▶ Is het proces beschreven?
- ▶ Is de opzet van het proces toereikend?
- ▶ Werkt het proces ook daadwerkelijk conform de beschreven opzet?
- ▶ Is het proces onderdeel van (tweedelijns) interne controle?
- ▶ Is de interne controle voldoende met betrekking tot getrouwheid en rechtmatigheid?
- ▶ Is de managementinformatie uit het proces betrouwbaar en toereikend?
- ▶ Hebben wij vanuit de externe controle bevindingen rondom dit proces?
- ▶ Is de juridische controle beoordeeld en getoetst?
- ▶ Is het proces beoordeeld op doelmatigheid?
- ▶ Zijn voldoende beheersmaatregelen genomen in de applicaties waarvan het proces gebruik maakt?

Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden komen wij op dit moment tot de conclusie dat de beheersorganisatie van de gemeente Leusden (voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening) in opzet voldoende scoort.

Voor de processen interne controle en SiSa zien wij dat de stijgende lijn uit voorgaande jaren zich ook in 2013 verder heeft voortgezet. De uitvoering van de werkzaamheden vindt tijdig plaats en de vastlegging is toereikend. Op het gebied van belastingen zien wij een achteruitgang. Dit wordt onder meer veroorzaakt door de overgang naar GBLT waardoor de managementinformatie, alsmede het tijdig opleggen van de aanslagen (toeristenbelasting) achterblijft bij de verwachting. Daarnaast is de invulling van de regierol een aandachtspunt voor de gemeente.

Voor een aantal significante processen zijn nog aanvullende werkzaamheden benodigd om te kunnen steunen op de procedures en interne controlemaatregelen, die onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie. Dit heeft tot gevolg dat bepaalde aanvullende gegevensgerichte controles bij de eindejaarscontrole nog uitgevoerd moeten worden.

2 Waar staat de gemeente?

2.5 Belangrijkste detailbevindingen interim-controle 2013

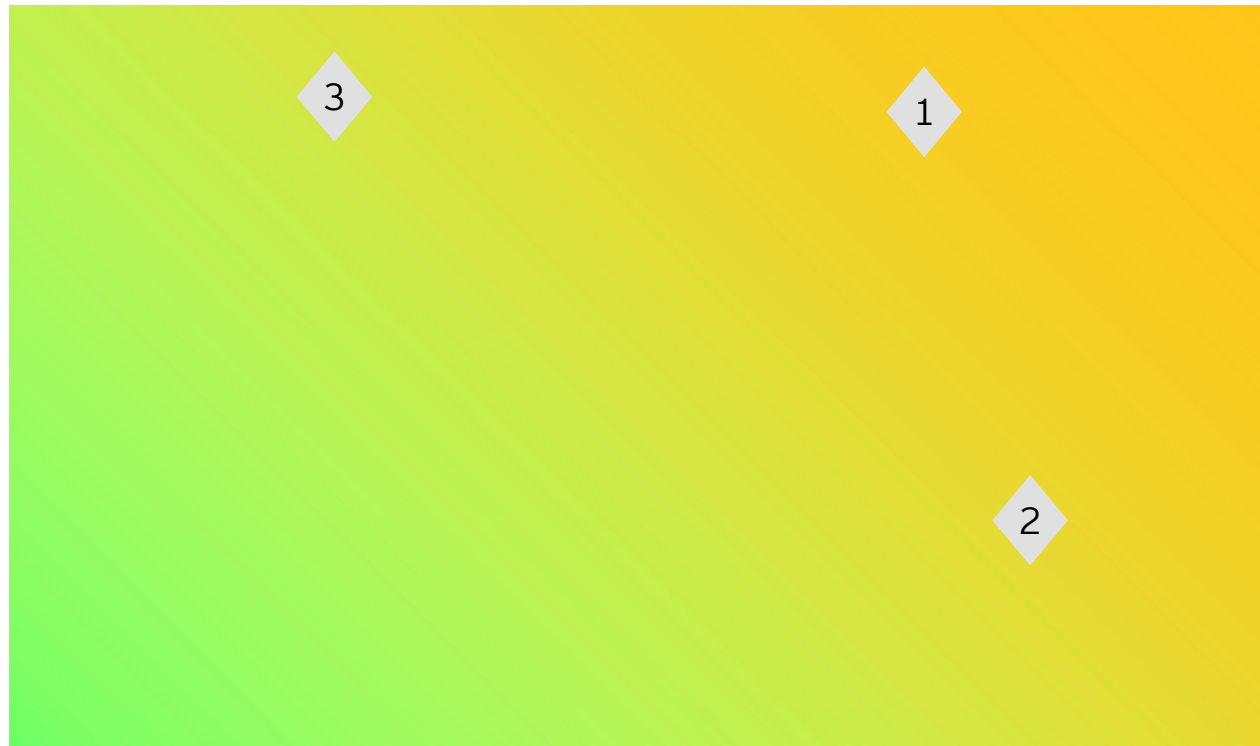
Wij geven een "weging" mee aan onze bevindingen bij de interim-controle. Met deze weging geven wij enerzijds een inschatting van de omvang van het geconstateerde risico en anderzijds een inschatting van de kans dat het risico zich voordoet. Het doel hiervan is dat wij door middel van één enkel figuur u inzicht willen geven in het belang van onze bevindingen en aanbevelingen. In onderstaande tabel hebben wij een overzicht gemaakt van onze bevindingen.

o
m
v
a
n
g

v
a
n

h
e
t

r
i
s
i
c
o

- 1) Beheersing aanbestedingen
- 2) Uitbesteding belastingen aan GBLT
- 3) Functiescheiding salarisadministratie

Kans op voordoen van het risico

2 Waar staat de gemeente?

2.6 Bevindingen op hoofdlijnen

De belangrijkste bevindingen

Tijdens onze interim-controle zijn een aantal bevindingen geconstateerd welke uw aandacht behoeven. Hieronder wordt in het kort de bevinding beschreven en doen wij een aanbeveling om deze bevinding te mitigeren. Voor nadere informatie over de bevindingen verwijzen wij naar de gedetailleerde bevindingen.

Aanbestedingen/rechtmatigheid: start gemaakt met opzetten contractenregister

Binnen de gemeente Leusden zijn nog geen preventieve controles ingericht om vast te stellen of diensten/werken juist worden aanbesteed. In het kader van de nieuwe aanbestedingswet zijn de normen verder aangescherpt. Momenteel vindt de controle achteraf plaats middels het doornemen van het crediteurenbestand. Reparatie achteraf is hierdoor niet mogelijk.

Belastingen: Uitvoering GBLT wordt middels overleggen doorontwikkeld

De belastingen zijn per 1 januari 2013 uitbesteed aan het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn (hierna: GBLT). Ten tijde van onze interim-controle, september 2013, blijven de geheven belastingen ten aanzien van toeristenbelasting achter bij de verwachtingen. Ten aanzien van de ontvangen managementinformatie is Leusden in overleg met GBLT om deze door te ontwikkelen. Daarnaast zal Leusden intern stappen moeten zetten om de managementinformatie te analyseren en regierol adequaat te vervullen.

Personeel: In het salarispakket AFAS hebben onbevoegden de mogelijkheid om mutaties door te voeren

De gemeente Leusden maakt voor zijn personeelsproces gebruik van het softwarepakket AFAS. Desbetreffend pakket wordt samen met de gemeenten Woudenberg en Scherpenzeel gebruikt. Tijdens de interim-controle is vastgesteld dat de bevoegdheden binnen het pakket niet goed zijn geregeld. De medewerkers van de gemeenten Scherpenzeel en Woudenberg kunnen mutaties doorvoeren in de salarisadministratie van de gemeente Leusden. Daarnaast zijn er te veel medewerkers die binnen het pakket de volledige rechten hebben, de zogenaamde super users.

2 Waar staat de gemeente?

2.7 Nota Verbonden Partijen

Nota verbonden partijen

De gemeente heeft een nota verbonden partijen opgesteld waarin wordt beschreven hoe de gemeente Leusden zijn toezicht vorm gaat geven ten aanzien van zijn verbonden partijen. Als aandachtspunt onderkennen wij de implementatie van de nota binnen de gemeente alsmede de uniforme uitvoering van de nota binnen de gemeente. Tot slot wordt in de nota niet ingegaan op de aan de gemeente gerelateerde partijen (bijvoorbeeld SRO, WSL, scholen en sociale gesubsidieerde instellingen). Wel worden de gerelateerde partijen meegenomen binnen het proces van risicomanagement zodat de risico's ten aanzien van de gerelateerde partijen kunnen worden onderkend.

Status grondexploitaties

3 Status grondexploitaties?

3.1 Inleiding

De gemeente Leusden heeft een aantal omvangrijke grondexploitaties en net als andere gemeenten te maken gekregen met vertraging in de afzet waardoor enerzijds de doorlooptijd langer is geworden en anderzijds de verwachte opbrengsten zijn bijgesteld. Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat de resultaten, alsmede de realisatie van de verschillende projecten en de waardering van de niet in exploitatie genomen gronden onder druk komen te staan. In de volgende paragrafen zullen wij in gaan op de projecten De Buitenplaats en De Biezenkamp, alsmede de bijstelling van de renteparameter.

3.2 Project De Buitenplaats

Nog geen nieuwe exploitatieopzet voor De Buitenplaats

In 2012 heeft de gemeente geconstateerd dat de huidige exploitatieopzet voor De Buitenplaats niet zou leiden tot het gewenste resultaat en heeft besloten de uitgangspunten ter realisatie van dit plan te herijken. Ten behoeve van de jaarrekening 2012 heeft er geen actualisatie van de grondexploitatieberekening plaatsgevonden maar zijn de rente- en plankosten voor de komende jaren voorzien. Medio 2013 heeft de gemeente onderzoek laten verrichten naar de exploitatiemogelijkheden van dit gebied. Op het moment van de interim-controle worden de verschillende programmatische mogelijkheden nader onderzocht en doorgerekend.

Aanbevelingen

Wij adviseren u de verschillende scenario's door te rekenen en de impact van de mogelijk lagere grondprijzen en de uitkomst hiervan te verwerken in de risicoparagraaf. Wij merken op dat zolang de raad geen gewijzigde grondexploitatie heeft vastgesteld, de grondexploitatie zoals die er ultimo 2012 was leidend blijft.

Reactie college:

Wij zijn het eens met deze aanbeveling. In de Monitor Kredietcrises Grondbedrijf december 2013 zijn de risico's voor de Buitenplaats, mede naar aanleiding van dit onderzoek, opnieuw geactualiseerd.

3 Status grondexploitaties?

3.3 De Biezenkamp

Toenemend risico in exploitatie De Biezenkamp	Het project De Biezenkamp wordt door een externe projectontwikkelaar uitgevoerd waarbij de gemeente Leusden een bijdrage heeft toegezegd. In 2013 hebben zich gebeurtenissen voorgedaan, waarover de Raad is geïnformeerd, waardoor de realisatie van de exploitatie binnen de huidige financiële kaders onder druk komen te staan.
Aanbeveling	Wij adviseren u na te gaan en dit in een controlememo te verwoorden wat de risico's en mogelijke impact is van de actuele ontwikkelingen en welke impact dit op de jaarrekening kan hebben. Daarnaast adviseren wij u, net als in voorgaande jaren is gedaan, de voorgenomen verwerkingswijze op voorhand met de accountant af te stemmen.

3.4 Parameter rente

Rente grondexploitatie is 1%	De gemeente heeft de rente die wordt toegerekend aan de grondexploitaties vastgesteld op 1%. De rente is hiermee gelijk aan het percentage dat in de begroting 2014 wordt gehanteerd voor de kapitaallasten. Overweging van de gemeente om 1% te hanteren is dat zij geen middelen hoeven aan te trekken en dat zij bij het uitzetten van hun overtollige middelen naar verwachting 1% vergoeding krijgen.
Conclusie en aanbevelingen	Gezien de specifieke situatie van de gemeente Leusden, geen gelden aangetrokken bij externe partijen kunnen wij ons op dit moment verenigen met het gehanteerde percentage van 1%. Wel adviseren wij u de renteontwikkeling te blijven monitoren en wijzigingen hierin tijdig door te vertalen naar de grondexploitaties.

Reactie college:

Wij zijn het eens met deze aanbevelingen en nemen deze over.

**Is uw gemeente klaar
voor de toekomst?**

4 Is uw gemeente klaar voor de toekomst?

4.1 Inleiding

	<p>De afgelopen jaren was u van ons gewend dat wij in de managementletter een paragraaf over de externe actuele ontwikkelingen opnamen. Wij hebben dit jaar gekozen om in het najaar een aparte brochure uit te brengen met ontwikkelingen die relevant kunnen zijn voor uw gemeente. Daarom hebben wij deze ontwikkelingen hier niet nogmaals opgenomen. In onderstaande paragrafen hebben wij wel de actuele ontwikkelingen opgenomen die mogelijk van invloed kunnen zijn op uw gemeente.</p>
<p>Mogelijk risico voor gemeenten inzake ontwikkeling vennootschapsbelastingplicht: tref voorbereidingen voor de inrichting van uw administratie</p>	<p>Het kabinet heeft aangekondigd wetgeving vast te stellen om overheidsbedrijven, die economische activiteiten uitoefenen op dezelfde wijze als private bedrijven, aan vennootschapsbelasting te onderwerpen. Naar verwachting zullen gemeentelijke activiteiten op het gebied van onder andere vastgoed, dienstverlening, ruimte en cultuur tot vennootschapsbelastingplicht kunnen leiden. De Staatssecretaris heeft aangegeven dat de wetgeving per 1 januari 2015 tot wet zal worden verheven en de wet per 1 januari 2016 in werking zal treden.</p> <p>Het is de verwachting dat het aangekondigde wetsvoorstel significante gevolgen zal hebben voor overheidsorganisaties zoals de gemeente Leusden. Aandachtspunten zijn onder andere de identificatie van potentieel belastingplichtige activiteiten en het in kaart brengen van de gevolgen van vennootschapsbelastingplicht op de financiën, juridische structuur, governance en administratieve processen.</p> <p>Wij adviseren de gemeente om tijdig een plan van aanpak te formuleren en te inventariseren in hoeverre samenwerking met de externe belastingadviseur daarbij noodzakelijk c.q. gewenst is.</p>

Reactie college:

In het kader van ons risicomanagement heeft deze ontwikkeling onze aandacht.

Wij zullen tijdig inventariseren welke gevolgen deze wetswijziging voor onze organisatie heeft.

4 Is uw gemeente klaar voor de toekomst?

Actualisatie BBV

Het BBV heeft een aantal technische en inhoudelijke aanpassingen ondergaan. Het gaat om de volgende technische aanpassingen:

- ▶ Benaming van Programmarekening is aangepast in "Overzicht van baten en lasten".
- ▶ Wijziging term "gerealiseerd resultaat voor bestemmen" in "gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten".
- ▶ Wijziging term "gerealiseerd resultaat na bestemmen" in "gerealiseerd resultaat".
- ▶ Benaming paragraaf "Weerstandsvermogen" is aangepast in "Weerstandsvermogen en risicobeheersing".

De inhoudelijke aanpassingen zijn:

- ▶ Uitbreiding van de informatie in de Paragraaf Verbonden partijen met: Naam en vestigingsplaats, het openbaar belang dat op deze wijze wordt behartigd, veranderingen die zich gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente/provincie in de verbonden partij heeft voordoen, het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar, resultaat van de verbonden partij.
- ▶ Overzicht van incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma ten minste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag kunnen worden opgenomen.
- ▶ Toevoeging van het onderdeel Investeringen met economisch nut met "Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven".

Reactie college:

Wij hebben deze aanpassingen van het BBV in onze begroting doorgevoerd.

4 Is uw gemeente klaar voor de toekomst?

Privacy wetgeving wordt aangescherpt en mogelijkheden om boetes op te leggen.

Privacy en de bescherming van de gegevens is een gevoelig onderwerp. Wat mag wel en wat mag niet met de gegevens van de burgers worden gedaan. In dit kader heeft de Europese Unie een nieuwe Europese Privacy Verordening opgesteld welke naar verwachting in de loop van volgend jaar in werking treedt. Deze zal de Data protection richtlijn (94/46/EG) en Wet bescherming persoonsgegevens vervangen. Dit kan een grote impact hebben op alle organisaties die (veel) persoonsgegevens verwerken, waaronder gemeenten (en hun burgers). De nieuwe regels worden strenger en er zal door de toezichthouder(s) strenger gehandhaafd worden, omdat zij nu ook de mogelijkheid krijgen om (forse) boetes op te leggen.

De belangrijkste punten zijn:

- ▶ Plan Europese regeling met directe werking, ter vervanging van de Data protection richtlijn en Wbp.
- ▶ Verplichte aanstelling Privacy Officer (vanaf 250 fte).
- ▶ Introductie van Privacy by Design/Privacy by Default principe. (De organisatie moet aantonen, dat in het ontwerp en (IT)-systemen technische en organisatorische maatregelen ter bescherming van de persoonsgegevens verankerd zijn).
- ▶ Data Impact Assessments, voorafgaand aan projecten of aanpassingen in IT-systemen, waarbij persoonsgegevens geraakt worden, verplicht.
- ▶ Introductie meldplicht datalekken.
- ▶ Introductie van boetes tot 2% van de jaarlijkse omzet van de organisatie.
- ▶ Introductie van het begrip "accountability", (Dit houdt in dat de verantwoordelijkheid (en daarmee aansprakelijkheid) van de organisatie ten aanzien van de rechtmatige en veilige omgang met persoonsgegevens zich verder uitstrekt dan de (IT)-systemen van de organisatie zelf).

Reactie college:

Wij gaan onderzoeken in hoeverre wij onze werkwijze moeten aanpassen.

Bijlage 1

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Bevinding 1: Preventieve controle aanbestedingen behoeft verbetering

Jaar van constatering	2013	Kans op voordoen risico	Middel
Categorie	Rechtmatigheid	Omvang risico	Hoog
<p>Onze bevinding en/of constatering</p> <p>Aanbestedingen: Wij hebben tijdens onze interim-controle geconstateerd dat controle op de rechtmatigheid van de aanbestedingen achteraf plaatsvindt. Dit wordt achteraf gecontroleerd door middel van het doorlopen van de crediteurenlijst voor crediteuren met een bedrag > een € X bedrag. Door deze controle achteraf is er geen mogelijkheid meer om te repareren in geval er niet rechtmatig is aanbesteed. Om een betere monitoring vooraf mogelijk te maken heeft de gemeente een contractenregister opgezet welke momenteel in de afrondende fase zit. Hierdoor is vooraf inzichtelijk welke contracten er opnieuw moeten worden aanbesteed.</p> <p>Risico/gevolg</p> <p>Door de nieuwe aanbestedingswet, per 1 april 2013, is het risico op onrechtmatige aanbestedingen toegenomen door de verlaging van de grensbedragen. Het achteraf controleren zorgt ervoor dat er geen mogelijkheid meer is om de eventueel geconstateerde onrechtmatigheid te repareren. Foutieve aanbestedingen kunnen gevolgen hebben voor het rechtmatigheidsoordeel.</p>		<p>Ons advies</p> <p>Het is van belang dat het contractenregister zo snel mogelijk volledig is. De vervolgstap is om procedures te implementeren om de volledigheid van het contractenregister te waarborgen. Hiervoor adviseren wij u een checklist in te voeren welke de juiste vastlegging en dossiervorming waarborgen. Daarnaast kan middels de checklist de volledigheid van het contractenregister worden gewaarborgd door de checklist door de inkoopmedewerker te laten autoriseren.</p> <p>Uw aanvullende werkzaamheden</p> <p>Er is met de IC-functionaris afgesproken dat, tot aan het gereedkomen van het contractenregister en de invoering van checklisten, alle crediteuren boven € 40.000 worden gecontroleerd of op de juiste wijze is aanbesteed.</p> <div style="border: 1px solid black; background-color: yellow; padding: 5px;"> <p>Reactie college: Wij nemen het advies van de accountant over. In het voorjaar gaan we procedure invoeren die de volledigheid van het contractregister waarborgt.</p> </div>	

Bevinding 2: Achterstand uitvoeren instantie belastingen (GBLT)

Jaar van constatering	2013	Kans op voordoen risico	Middel
Categorie	Natuurlijke advisering	Omvang risico	Hoog
Onze bevinding en/of constatering		Ons advies	
<p>Tijdens onze interim-controle hebben wij geconstateerd dat de uitvoerende instantie voor de belastingen (GBLT) (nog) niet helemaal up-to-date is. Zij hebben achterstanden met het opleggen van de toeristenbelasting. Daarnaast heeft de managementinformatie nog niet het niveau wat wordt gewenst. Middels gesprekken met GBLT is inmiddels een verbeteringstraject in gang gezet en zijn de eerste verbeteringen zichtbaar geworden. De gemeente is nog zoekende naar de invulling van hun regierol richting GBLT.</p>		<p>Het is van belang om GBLT periodiek te monitoren, om financiële afwijkingen tijdig te constateren en hiervoor passende maatregelen te kunnen nemen. Dit houdt in dat rapportages van de GBLT zichtbaar moeten worden beoordeeld, aansluitingen tussen opgave GBLT en eigen administratie en periodiek overlegd met de GBLT over de stand van zaken.</p>	
Risico/gevolg		Uw aanvullende werkzaamheden	
<p>Het risico bestaat dat de belastinginkomsten achter blijven, met als gevolg dat de gemeente lagere belastinginkomsten genereert in vergelijking met de begroting. Ook bestaat het risico dat niet de juiste informatie wordt aangeleverd door de GBLT dan wel deze informatie niet op de juiste wijze analyseert, met als gevolg dat de gemeente niet tijdig kan bijsturen mocht dit nodig zijn.</p>		<p>Aanvullend overleg met GBLT om de achterstanden/afwijkingen/aanleveren van informatie te evalueren en bij te sturen waar nodig.</p>	

Reactie college:

Aan dit advies wordt in de praktijk al grotendeels invulling gegeven. Dit najaar gaan we onderzoeken hoe wij de uitvoering van de belastingfunctie verder gaan vormgeven binnen onze organisatie en nemen hierbij het advies van de accountant mee. Onder meer wordt onderzocht welke capaciteit nodig is voor de sturing en control op GBLT, en op welke wijze en niveau deze taak zal worden ingevuld en geborgd.

Bevinding 3: Onvoldoende functiescheiding salarisadministratie

Jaar van constatering	2013	Kans op voordoen risico	Middel
Categorie	Getrouwheid	Omvang risico	Hoog
<i>Onze bevinding en/of constatering</i>		<i>Ons advies</i>	
<p>Tijdens onze interim-controle hebben wij geconstateerd dat in het salarispakket AFAS, onbevoegde personen de mogelijkheid hebben om salarismutaties door te voeren, alsmede zijn er te veel gebruikers met super user rechten.</p>		<p>Het is van belang dat alleen bevoegde functionarissen rechten hebben binnen het AFAS softwarepakket. Derhalve zal er juiste functiescheiding binnen de AFAS-applicatie moeten worden ingeregeld door de applicatiebeheerder.</p>	
<i>Risico/gevolg</i>		<i>Uw aanvullende werkzaamheden</i>	
<p>Het risico is aanwezig dat hierdoor onterecht personeelsleden worden aangemaakt of ongeautoriseerde wijzigingen worden doorgevoerd door ongeautoriseerde personen. Het gevolg kan zijn dat er onterecht salarissen worden uitbetaald aan verkeerde personen. Dit kan negatieve financiële consequenties hebben voor uw gemeente.</p>		<p>Er is in overleg met de IC-functionaris afgesproken dat maandelijks de standenregisters worden gecontroleerd om op deze wijze bijzondere mutaties te kunnen toetsen op juistheid.</p>	

Reactie college:

Wij nemen het advies van de accountant over. In het voorjaar zal de benodigde functiescheiding zover mogelijk binnen AFAS worden ingeregeld.

Door de uitvoering van verbijzonderde interne controles wordt het risico op ongeautoriseerde wijzigingen binnen het systeem voldoende beheerst.

Bijlage 2

Opvolging eerdere aanbevelingen

Follow-up managementletter 2012

Voor opvolging van bevindingen over eerdere jaren verwijzen wij u naar de eerder uitgebrachte managementletters. Hieronder zijn de belangrijkste bevindingen opgenomen uit de managementletter 2012. Voor overige opvolging verwijzen wij u naar het accountantsverslag 2012.

Bevinding:	Follow-up gemeente Leusden:	Status:
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Wij adviseren u het gewenste verhoudingsgetal, welk momenteel op 1 is gesteld, gezien de huidige ontwikkelingen (economische tegenwind, bezuinigingen, overdracht van taken) periodiek te evalueren. ▶ Wij adviseren u de plannen te concretiseren en te laten doorrekenen. Mocht hieruit blijken dat het verwachte resultaat onder druk staat dan dient u over te gaan tot afwaardering van de gronden. Daarnaast geven wij u in overweging mee om geen rente meer toe te rekenen aan de NIEGG's. ▶ Wij adviseren u, daar waar nodig, voor de verbonden partijen verband te leggen met het weerstandsvermogen, alsmede adviseren wij een nota verbonden partijen op te stellen. ▶ Wij adviseren u te komen tot een integraal intern controleplan waarin de overwegingen van de uit te voeren interne controlewerkzaamheden, op basis van risico's, zijn vastgelegd. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Bij het opstellen van de jaarrekening en bij de programmabegroting evalueren wij of het weerstandsvermogen voldoende is om op langere termijn risico's op te vangen. Hiermee wordt opvolging gegeven aan het advies van de accountant. ▶ Voor het complex De Princenhof worden op dit moment in het kader van de "Visie Princenhof" verschillende varianten besproken en doorgerekend. Dit advies wordt opgevolgd. In 2012 zullen we de financiële effecten van het niet bijschrijven van rente aan de NIEGG's nader bekijken en analyseren. Op basis daarvan maken we de keuze om onze beleidslijn wel of niet aan te passen. ▶ Wij gaan de paragraaf verbonden partijen met ingang van de volgende begrotingscyclus vernieuwen door per verbonden partij het risico dat we als gemeente lopen aan te geven. We nemen het advies over om een nota verbonden partijen op te stellen over. ▶ Wij nemen het advies van de accountant over. Een integraal intern controleplan wordt in het voorjaar van 2013 opgesteld. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Gereed ▶ Jaarlijks proces ▶ Gereed ▶ Gereed

Bijlage 3

Aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

Bijlage 3

4.1 Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

Waardering grondexploitatie

Om de juiste waardering van de grondexploitaties vast te kunnen stellen zullen bij het jaareinde tenminste de volgende werkzaamheden zichtbaar moeten zijn uitgevoerd en gedocumenteerd:

- ▶ Aansluiting van de GREX met een actueel marktonderzoek. Aansluiting dient zowel op (woning)aantallen, (woning)type en prijs plaats te vinden, alsmede per individuele exploitatie en op totaal niveau.
- ▶ Aansluiting van de in GREX gehanteerde verkoopprijzen met de door de raad vastgestelde prijzen.
- ▶ Analyse van het aantal in de GREX verwachte transacties en de daadwerkelijk gerealiseerde transacties de laatste drie jaar. Analyse dient te zijn uitgesplitst in omvang (euro's en m²) en type object, alsmede per individuele exploitatie en op totaalniveau.
- ▶ Analyse van de kosten door de verschillende kostencomponenten in de verschillende exploitaties met elkaar te vergelijken en afwijkingen te analyseren en te verklaren. Daarnaast dienen de kostencomponenten te zijn onderbouwd met objectieve marktinformatie dan wel met in de historie gerealiseerde kosten.
- ▶ Onderbouwing van de gehanteerde parameters (rente en indexatie).

Desbetreffende werkzaamheden dienen door de IC-medewerker zichtbaar te zijn gecontroleerd.

Aandachtspunten SiSa 2013

Het toezicht en de controle van het Ministerie van Binnenlandse Zaken op de SiSa-verantwoordingen nemen jaar na jaar strengere vormen aan. In dit kader willen wij u de volgende aandachtspunten meegeven voor het juist invullen van de SiSa-bijlage:

- ▶ Maak gebruik van de ter beschikking gestelde werkprogramma's.
- ▶ Vul de SiSa-bijlage in overeenstemming met de invulwijzer in consulteer bij twijfel bij PostbusIBI.
- ▶ Zorg voor objectieve en gecontroleerde D1 en D2 verantwoordingen.
- ▶ Let op de juiste verantwoording bij projecten met cofinanciering gedurende de gehele looptijd van het project. Verantwoording ten laste van provincie of rijk kan niet meer zijn dan de ter beschikking gestelde subsidie.
- ▶ Voor de op afstand gezette activiteiten, niet alleen SiSa, gelden de volgende voorwaarden:
 - ▶ gemeente stelt vast dat de overeengekomen afspraken zijn nageleefd;
 - ▶ gemeente heeft de tussentijdse rapportages zichtbaar beoordeeld en heeft vastgelegd welke impact deze hebben op de verantwoording;
 - ▶ de gemeente beschikt tijdig, voor het opstellen van de jaarrekening, over de afrekeningen van de uitvoeringsorganisaties inclusief controleverklaring.